УДК: 343.59 : 342.745

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-151-158>

Назимко Єгор Сергійович,
доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4949-4155>

Беліков Костянтин Аркадійович
(Криворізька міська рада, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8632-8757>

ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ВУЛИЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ АЗІЇ

У рамках даної науково-правничої статті авторами розглянуто складові національного кримінологічного та правоохоронного досвіду окремих держав Азії щодо попередження проявів вуличної злочинності. Констатовано, що формулювання та імплементація комплексу заходів щодо завчасного, ефективного попередження всіх відомих проявів вуличної злочинності є надзвичайно актуальним, важливим та нагальним завданням для всіх згаданих держав Азії. Ця кримінологічна проблема, яка скрізь відтворюється як проблема дитячої, підліткової, молодіжної, а також саме «бідної», «неблагополучної» злочинності, має особливе значення саме для азійських держав як держав, що розвиваються. Заходам, які вживаються для попередження вуличної злочинності в країнах Азії, властиві такі характерні ознаки: зводяться до якомога повного усунення соціально-економічних, культурних, політичних та інших факторів, які безпосередньо сприяють системно-перманентному відтворенню вуличної злочинності; мають ґрунтовну профілактично-виховну та роз'яснювально-освітню основу; застосовуються разом з класичними правоохоронними оперативно-слідчими діями; великого значення має ефективна співпраця правоохоронних органів із представниками громадськості (громадськими, релігійними організаціями), працівниками системи соціального забезпечення. Окремо проаналізовано кримінологічну політику в Саудівській Аравії, яка на сьогоднішній день не відповідає гуманістичним, демократичним антикримінальним настановам. У контексті запобігання віктимізації суспільства особливого значення надається проблематиці застосування тих чи інших засобів особистої самооборони, зокрема вогнепальної зброї. Робиться висновок, що запорукою подолання проблеми вуличної злочинності є злагодженість зусиль усього суспільства.

Ключові слова: вулична злочинність; види вуличних злочинів; національний досвід у попередженні вуличної злочинності; окремі держави Азії.

Серед широкого кола існуючих злочинів, які, у свою чергу, чітко відрізняються один від одного за своєю видовою та цільовою належністю, типологією, а також масштабами та соціальними наслідками, можна достатньо умовно виділити й ті, жертвами яких «пересічна людина» може ставати частіше за інші. Отже, ми говоримо саме про ті кримінальні злочини, для яких, скажімо так, найбільше характерні відчутна регулярність, інтенсивність та такі

ознаки, які часто їх супроводжують, як несподіваність, швидкість, відкритість, зухвалість та жорстокість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У кримінологічній літературі різним аспектам, що стосуються проблем запобігання вуличній злочинності, приділяли увагу Ю. М. Антонян, О. М. Бандурка, Ю. В. Баулін, В. М. Бесчастний, Б. М. Головкін, В. В. Голіна, В. К. Гришук, А. І. Долгова, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, І. І. Карпець, О. М. Костенко, В. М. Кудрявцев, І. П. Лановенко, В. В. Лунєєв, П. П. Михайленко, А. В. Півень, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, В. І. Шакур та інші відомі вчені. Однак компаративістські дослідження у сфері запобігання вуличній злочинності представлені не в повному обсязі. Вітчизняній кримінологічній науці явно бракує досліджень континентальних особливостей запобігання цьому виду соціальної практики.

Метою запропонованої статті є встановлення особливостей заходів профілактики вуличної злочинності в окремих країнах Азії.

Виклад основного матеріалу. На наше глибоке та щире переконання, усі щойно вказані предметно-сутнісні риси безпосередньо притаманні всім тим видам злочинів, які в рамках сучасної вітчизняної та зарубіжної кримінологічної науки віднесено до проявів вуличної злочинності.

У своєму узагальненому вигляді в зарубіжній кримінології «звичними» вуличними злочинами є: 1) крадіжки майна в громадському транспорті, у вуличному натовпі; 2) крадіжки товарів в магазинах, кіосках, на вуличних ринках; 3) незаконне заволодіння транспортними засобами; 4) вуличні напади, побиття, зокрема в стані алкогольного сп'яніння, або ж через расову, національно-етнічну та конфесійну ненависть (заради нанесення тілесних ушкоджень); 5) вуличні вбивства (через ті ж самі соціальні причини та мотиви); 6) вуличні зґвалтування; 7) вуличні розбійні пограбування, які також можуть супроводжуватися побиттями та вбивствами; 8) вуличне хуліганство, зокрема вуличний вандалізм; 9) вуличне шахрайство; 10) вуличний продаж наркотиків; 11) вуличне сутенерство; 12) вулична проституція.

Усі перераховані вуличні злочини вчиняються набагато частіше, регулярніше, ніж, наприклад, великі фінансові афери, масштабні терористичні акти, замах на життя та свободу високопоставлених осіб, посягання на територіальну цілісність та суверенітет держави, замах на конституційний, демократичний лад у державі. Якщо ж звернутися до фактора інтенсивності, то він відтворюється в тому, що жертвами саме вуличних злочинів стає, скажімо так, «величезна кількість людей в індивідуальному порядку». Окремі вуличні злочини, наприклад побиття та розбійні напади, часто характеризуються як несподіваність, відкритість, зухвалість, так і жорстокість.

Варто зазначити, що вулична злочинність є природним наслідком глибоких, гострих, остаточно невіршених у багатьох як бідних, так і багатих суспільствах соціальних проблем. Такими проблемами є бідність, соціальна, зокрема дитяча та юнацька, безпритульність, загальна життєва безперспективність, політична, етнічна та релігійна нерівність, безграмотність.

У рамках зазначеної науково-кримінологічної проблематики надзвичайно актуального значення набувають дослідження національного досвіду окремих держав у попередженні тих чи інших проявів вуличної злочинності. Такий досвід може містити як універсальні для всього міжнародного товариства, так і «національно-унікальні» заходи щодо подолання даної нагальної соціальної проблеми [9, с. 7–12]. У нашій науковій статті ми зосередимося на відповідному досвіді окремих держав Азії.

Так, представники і вітчизняної, і зарубіжної, зокрема азійської, кримінологічної думки давно зійшлися на тому, що застосування лише норм про кримінальну відповідальність є дещо поверховим, абсолютно недостатнім та подекуди соціально контрпродуктивним заходом у боротьбі з проявами вуличної злочинності [7, с. 115]. Попри те, що засудження вуличного злочинця до покарання у вигляді, наприклад, позбавлення волі на той чи інший термін є необхідним, неминучим та справедливим з точки зору суспільного блага, залучення

засудженого до пенітенціарної системи часто не викорінює, а, навпаки, розвиває в ньому відповідні деліквентні нахили.

Власне мова йде про те, що перебування за тюремними ґратами не дає необхідного профілактично-виховного ефекту, проявами якого можуть бути страх знову опинитися в тюрмі, виправдані муки совісті, пробудження почуття соціальної відповідальності. Навпаки, у людини, засудженої до відбування більш або менш суворого кримінального покарання, явно та стрімко пробуджується, зміцнюється відчуття своєї «абстрактної», «теоретичної», «попередньої», «виправданої» безкарності за свої протиправні діяння.

Зазначене видається ще більш актуальним та соціально доведеним через те, що вулична злочинність є протиправними діями, насамперед, дітей, юнацтва та молоді. Грабуючи серед білого дня інкасаторів та соціально благополучних осіб, незаконно заволодіваючи дорогими автомобілями, розповсюджуючи наркотики, молоді вуличні злочинці немовби «свідчать» про соціальні негаразди та їхні причини, ставлять суспільству та державі у провину власні протизаконні дії.

Саме тому сучасний монгольський науковець-кримінолог Дамдинсурэнгійн Герелбаатар слушно зазначає з цього приводу (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «До фактів, які позитивно впливають на злочинність у цілому та зокрема на розбійні напади (як прояви саме вуличних злочинів. – *Прим. авт.*), слід віднести такі загальносоціальні заходи як стабілізація політичної ситуації в країні, підвищення життєвого рівня монголів, аби можна було безперешкодно забезпечувати фізичні, духовні та інтелектуальні потреби людини» [7, с. 115].

Таким чином, зазначене є кримінологічним розумінням універсальних речей – загальних для всіх сучасних суспільств соціальних витоків вуличної злочинності.

Саме тому цим монгольським дослідником наводяться апробовані по всьому світі [6, с. 273] комплексні, загальносоціальні заходи щодо попередження вуличної злочинності в Монголії (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Важливе значення має Закон Монголії «Про профілактику злочинів» від 5 грудня 1997 р. Низка його положень сформульована суворо до норм міжнародних документів. Зокрема, закріплюється положення про участь громадськості в профілактичній роботі (п. 5), про усунення умов та причин злочинності (п. 6), про обов'язки телебачення та засобів масової інформації у профілактичній роботі (п. 11) тощо. У країні головним напрямом боротьби зі злочинністю та правопорушеннями було й залишається їх попередження» [7, с. 115].

Власне такими загальносоціальними цільовими заходами щодо профілактики вуличної злочинності є ті, які спрямовані на: 1) підвищення життєвого рівня населення; 2) виховання громадян у дусі демократичних цінностей і законслухняності; 3) ґрунтовне ідейно-ціннісне наповнення їхнього повсякденного життя.

Точка зору, сутність якої зводиться до необхідності комплексної, сукупної боротьби із вуличною злочинністю у Казахстані силами правоохоронних органів та відповідних громадських інституцій, тобто за прикладом національного досвіду розвинутих держав, наводиться й сучасними казахськими науковцями-кримінологами У. С. Джекебаєвим та С. Т. Сарсембаєвою [8, с. 173–178].

Однак варто окремо зазначити, що застосування або ж, навпаки, незастосування в тій чи іншій окремій азійській країні того чи іншого заходу щодо попередження вуличної злочинності певною мірою залежить і від рівня соціально-економічного розвитку, виробничої спеціалізації у сфері засобів особистого захисту, самої народної культури охорони, захисту свого життя, здоров'я та майна.

Так, Дамдинсурэнгійн Герелбаатар, перераховуючи звичні економічні, соціальні, педагогічні, духовні, організаційні та медичні інструменти попереджувальної боротьби з усіма видами та категоріями монгольської злочинності, окремо зупиняється на проблематиці використання відповідного технічного обладнання. Він зазначає, що в Монголії такі засоби – наприклад, сучасні камери відеоспостереження – застосовуються набагато рідше, ніж у західних країнах через їхню високу вартість та відсутність у населення самої життєвої практики, досвіду їх правильного використання [7, с. 118].

Однак у двох зазначених азійських країнах мають докладатися зусилля задля подолання ситуації обмеженого доступу до технічних засобів попереджувальної протидії вуличній злочинності.

Згадані сучасні казахські науковці-кримінологи У. С. Джекебаєв та С. Т. Сарсембаєва, обґрунтовуючи важливість застосування загальносоціальних засобів попереджувальної боротьби із розбійними нападами у Казахстані, зосереджуються і на необхідності розробки та практичного вжиття спеціально-профілактичних антикримінальних заходів. Вони пишуть (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Для профілактики розбоїв, здійснюваних у вигляді проникнення до житла та приміщення, можуть бути вжиті такі заходи: а) обладнання входів до квартир надійними дверима з вічками та охоронною сигналізацією; б) обладнання під'їздів домофонами; в) обладнання місць збереження значних матеріальних цінностей та грошових коштів тривожною сигналізацією та камерами відеоспостереження; г) організація мешканцями будинку чергувань у під'їздах; г) обладнання під'їздів камерами зовнішнього та внутрішнього спостереження. Для попередження вуличних розбоїв такими заходами можуть бути: а) посилення патрульно-постової служби в найбільш криміногенних місцях у вечірній та нічний час; б) освітлення темних ділянок вулиць, провулків; в) створення спеціальних груп-пасток для виявлення та попередження діяльності осіб, які вчиняють розбої» [8, с. 177].

Однак і загальносоціальні заходи жодним чином не можуть втратити своєї антикримінальної профілактичної значущості. Так, відповідна стратегія й тактика попередження вуличної злочинності діють, наприклад, у Японії. В. К. Григорян зазначає (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Для попередження (в Японії. – *Прим. авт.*) первинної злочинності (яка частіше за все має форму саме вуличної злочинності. – *Прим. авт.*), зокрема, виявляються та підлягають індивідуальному виховному впливу складні підлітки у школі; здійснюється широка пропаганда законослухняності, яка проводиться силами поліції, школи, громадських організацій; вживаються заходи для усунення умов, сприятливих для здійснення злочинів» [6, с. 277].

У цілому ж політика Японії у сфері профілактики вуличної, власне юнацької, молодіжної злочинності, є прикладом того, коли така політика визначається не виключно юридичними принципами, категоріями та нормами, а філософсько-етичними, ментально-історичними настановами народів Далекого Сходу. Так, В. К. Григорян слушно підкреслює (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Особливості кримінальної політики Японії, яка є частиною соціальної політики, характеризуються тим, що акценти в попередженні злочинності зміщено зі сфери «державно-правового» до сфери «соціального». Її особливістю є не стільки тонка юридична проробка окремих інститутів кримінального права, скільки відповідність кримінально-правових норм очікуванням та стереотипам, які існують у свідомості японця» [6, с. 277]. З цього приводу сучасний російський науковець-кримінолог Е. Л. Сидоренко зазначає (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Японську кримінологічну модель відрізняє поєднання західних технологій та східної ментальності. Протягом трьох десятиріч років японська політика боротьби зі злочинністю визнається однією з найбільш ефективних, оскільки дозволяє утримувати злочинність на мінімально можливому рівні» [10, с. 143].

Сучасна кримінологічна думка та антикримінальна попереджувальна практика азійських країн не залишаються осторонь і проблематики такого попереджувального заходу, як легалізація володіння вогнепальною зброєю цивільним населенням. Так, у Японії діє надзвичайно сувора, обмежувально-заборонна правова база щодо вказаного питання. У цій країні, наприклад, у 90-ті роки минулого століття вбивства із застосуванням вогнепальної зброї складала лише 4,7 %, вуличні розбійні напади – 1,3 %, завдання тілесних ушкоджень – 0,1 % [6, с. 277].

Багато в чому подібною до японської традиційно-етичної моделі попередження вуличної злочинності є відповідна комплексна антикримінальна політика, що діє в континентальному Китаї (КНР). Вона є гармонійним синкретичним поєднанням комуністично-маоїстських заповітів із традиційною конфуціанською філософською етикою. Сучасна китайська

попереджувально-кримінологічна практика здійснюється в трьох основних напрямках: 1) виховання законслухняних громадян, насамперед молоді, у комуністично-колективістському та конфуціансько-колективістському дусі; 2) контроль за поведінкою кримінально-нестійких осіб, зокрема й неповнолітніх; 3) оперативне попередження кримінальних злочинів, які готуються та плануються, у тому числі вуличних [10, с. 144].

Варто відзначити, що посилення відповідних попереджувальних дій у рамках указаних напрямків принесло свої результати на фоні значних реформ в економіці, культурі, державній політиці Китаю, здійснюваних Ден Сяопіном та його наступниками у 80-х рр. XX століття [1, с. 3]. Ці реформи, результатом яких стала, зокрема, модернізація, урбанізація китайського суспільства, активізували й злочини «характерні для сучасного міста». На сьогоднішній день доля кримінальних злочинів, скоєних у Китаї, власне і на вулицях, із застосуванням вогнепальної зброї, складає в середньому 1,5 % від усієї кількості зареєстрованих злочинів [10, с. 145].

Сучасні китайські кримінологи Дзінхуа Ксю та Дзіахонг Лі окремо зауважують, що в тому чи іншому регіоні Китаю як суб'єктами, так і об'єктами вуличних злочинів стають саме китайські працівники-мігранти [1, с. 3]. Саме тому створення для внутрішніх трудових мігрантів сприятливих умов праці, усунення причин для трудової конкуренції між ними й місцевим населенням є ядром спільної антикримінальної стратегії китайських правоохоронних органів і служб соціального забезпечення.

Саме на прикладі держав Азії можна говорити, з одного боку, про антикримінально-попереджувальну дію традиційних, зокрема релігійних, настанов, а з іншого – про їхню корозію.

Так, сучасний пакистанський науковець-кримінолог та публіцист Марія Шаукат зазначає про криміногенну ситуацію в Пакистані (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Люди, які вчиняють вуличні хуліганські дії, крадіжки з проникненням, розбійні напади, відбирання мобільних телефонів та інші корисливі вуличні злочини є, на жаль, молодими, бідними людьми, представниками чоловічої статті. Кількість вуличних злочинів у Пакистані неймовірно зросла протягом останніх десятиліть. Раніше вулична злочинність була поширена лише у м. Карачі, а нині вона охопила всі великі міста Пакистану. Відбирання мобільних телефонів є одним із основних видів вуличних злочинів, яке вчиняється набагато частіше у порівнянні з іншими. Викрадення автомобілів є наступним частим вуличним злочином останніх років» [3]. Засобом попередження цих злочинів вважають освіту пакистанців, роз'яснення, що є вуличними злочинами та до яких наслідків призводить їх вчинення [3].

Інші ж сучасні пакистанські науковці-кримінологи Мухамед Абдула Авайс, Хаміда Наріджо та Айжаз Вассан констатують таку ситуацію з вуличною злочинністю в Пакистані (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «На жаль, у Пакистані громадськість не схильна покладатися на систему кримінальної юстиції, а провідники антикримінальної політики не турбуються про те, аби дослідити причини громадської недовіри цій системі» [5, с. 130].

Однак у багатьох азійських державах причиною розповсюдження вуличної злочинності є низький рівень соціально-економічного розвитку. Не є виключенням у цьому причинно-наслідковому контексті й Іран.

Як було нами зазначено вище, вулична злочинність є злочинністю, яка часто здійснюється в неблагополучних дитячих, юнацьких/підліткових, молодіжних колах. Так, сучасні іранські науковці-кримінологи Марьям Захері та Ерфан Камелі актуалізують проблематику «дітей, які вимушені працювати на вулиці». Вони слушно зазначають з цього приводу наступне (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «Під дітьми, які працюють на вулицях, ми розуміємо дитину молодше 18 років, яка вимушена працювати на вулицях для того, аби забезпечити своє виживання. Проживання на вулицях, відсутність доступу до медичного обслуговування (а також неотримання шкільної освіти. – *Прим. авт.*), бідність та сексуальні домагання, а також відсутність допомоги з боку сім'ї та общини завдають шкоди таким дітям. Зокрема, доступ до дешевих або ж безплатних

наркотиків сприяє їхньому приєднанню до вуличних банд [4, с. 93]. Так, за офіційними даними на 2015 р. приблизно 156 000, а за неофіційними – 3 600 000 іранських дітей шкільного віку не відвідують шкіл, а 11 % з них стають дитячою робочою силою [4, с. 94].

Причинами цього є відсутність освіти в самих батьків таких дітей, а також, що є надзвичайно важливим, відсутність належної уваги з боку правоохоронних та інших органів до такого стану речей [4, с. 95]. Варто зазначити, що такі іранські діти стають жертвами не лише торгівлі наркотиками, співпрацюючи з вуличними наркодилерами, та сексуальних домагань, але й предметом продажу для вилучення їхніх внутрішніх органів [4, с. 95]. Працюючи на вулиці, власне часто жебракуючи, такі діти швидко та глибоко засвоюють культ заробітку грошей, вуличних кримінальних злочинів. Так, згідно з даними Інституту соціальних досліджень Ірану, 27,4 % дітей, які працюють на вулицях, вчиняють злочини та заарештовуються [4, с. 97].

«Схема» такої співпраці між бандитським угрупованням й такими дітьми є простою. Діти контролюються цими угрупованнями, наприклад, через залежність від почуття голоду або ж наркотичну залежність. Члени банд змушують удень дітей працювати на вулиці – жебрачити, красти, шахраювати, а вночі отримують від них зібрані фінансові кошти. У банді такі діти знаходять житло та їжу [4, с. 97].

Які заходи вживає іранська, зокрема тегеранська, влада в такій ситуації? Так, Марьям Захері та Ерфан Камелі повідомляють таке (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела): «У Тегерані діє Центр корекції та реабілітації неповнолітніх осіб (молодше 18 років. – *Прим. авт.*), які були заарештовані. Згідно з неофіційною статистикою цього Центру за 2012 р., 60 % заарештованих дітей, віком від 15 до 18 рр., працюють та проживають на вулицях. Вважається, що більш ніж половина дітей, які працюють на вулицях, доставлялися до цього Центру принаймні один раз в їхньому житті. Серед цих 60 % половина є єдиним джерелом доходу для їхньої сім'ї. Спостерігається велика різноманітність у злочинах, які вчиняються такими дітьми, однак розбійні напади є найпоширенішим їхнім злочином» [4, с. 97].

Серед конкретно-практичних проблем, які перешкоджають змінам у долі таких дітей, зазначені іранські науковці виділяють: 1) відсутність необхідних норм в іранському кримінальному, трудовому та іншому праві (не є визначеним навіть поняття «дитина, яка працює на вулиці»); 2) відсутність міжвідомчої кооперації (те чи інше відомство захищає лише свої інтереси, вдаючи лише піклування про дітей) [4, с. 99–101].

Зміст того, що потрібно зробити для усунення першого із вказаних недоліків, є відносно зрозумілим. Що ж стосується другого із зазначених напрямків, то тут має місце бути цілий комплекс цільових дій. Так, указана кооперація є необхідною не лише для того, аби вилучити дітей із вуличного злочинного оточення. Необхідно масово долучати іранських дітей до отримання шкільної освіти, не допускати, аби найменш захищена верства населення голодувала. Для цього потрібно посилювати координацію дій між правоохоронними органами, закладами освіти, органами соціального забезпечення, громадськими організаціями тощо.

На окрему увагу заслуговує складна та обурлива ситуація з проблематикою злочинності, зокрема вуличної, що склалася в Саудівській Аравії. Як відомо, у цій країні широко застосовується смертна кара, у тому числі щодо неповнолітніх осіб. Так, наприклад, у доповіді громадського Комітету з прав дитини цієї держави повідомляється, що 69 % людей, засуджених до смерті, скоїли ненасильницькі злочини, зокрема відвідували опозиційні мітинги та торгували наркотиками або вживали їх. Останній злочин, як ми зазначали, відноситься до вуличних злочинів. Серед цих 69 %, на превеликий жаль, є і діти [2].

Висновки. Формулювання та імплементація комплексу заходів із завчасного, ефективного попередження всіх відомих проявів вуличної злочинності є надзвичайно актуальним, важливим та нагальним завданням для всіх згаданих держав Азії. Нині ця кримінологічна проблема скрізь відтворюється як проблема дитячої, підліткової, молодіжної, а також саме «бідної», «неблагополучної» злочинності, але вона має особливе значення саме для азійських держав як держав, що розвиваються.

Заходи, які вживаються в Монголії, Казахстані, Японії, Китаї, Пакистані та Ірані для попередження такої злочинності, повинні стосуватися, по-перше, повного усунення соціально-економічних, культурних, політичних та інших факторів, які безпосередньо сприяють системно-перманентному відтворенню вуличної злочинності; по-друге, такі заходи повинні мати ґрунтовну профілактично-виховну та роз'яснювально-освітню основу; по-третє, у цих країнах вживаються класичні правоохоронні оперативно-слідчі дії; по-четверте, необхідно налагодити ефективну співпрацю з представниками громадськості (громадськими, релігійними організаціями), працівниками системи соціального забезпечення.

Окремим прикладом є антикримінальна політика в Саудівській Аравії, яка, на нашу думку, не відповідає гуманістичним, демократичним антикримінальним настановам сучасності.

У межах тих чи інших заходів щодо попередження вуличної злочинності, попередження віктимізації суспільства від дій її представників особливого значення набуває проблематика застосування тих чи інших засобів особистої самооборони, зокрема вогнепальної зброї. Запорукою подолання проблеми вуличної злочинності є злагодженість зусиль усього суспільства.

Список використаних джерел

1. Jianhua Xu, Jianhong Liu. Crime and Punishment in China. URL: <https://www.researchgate.net/publication/308606639>.
2. Juveniles and the Death Penalty in the Kingdom of Saudi Arabia. Submitted by Reprieve European Saudi Organization for Human Rights (ESOHR) on 1 November 2015. URL: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/sau/int_crc_ngo_sau_22412_e.pdf.
3. Maria Shaukat. Street Crime. The Nation. URL: <https://nation.com.pk/08-Dec-2019/street-crime/>.
4. Maryam Zaheri, Erfan Kameli. Problems of Street Working Children in Iran and Preventive Crime Policy // Journal of US-China Public Administration. – February 2018. – Vol. 15, No. 2.
5. Muhammad Abdullah Avais, Hamida Narijo, Aijaz Wassan. Street Crimes among University Students in Jamshoro. The Government: Research Journal of Political Science Vol. VII, 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/330324923_street_crimes_among_university_students_in_jamshoro.
6. Григорян В. К. Предупреждение преступности в высокоразвитых зарубежных странах. *Актуальные проблемы российского права*. 2012. № 4.
7. Дамдинсүрэнгийн Гэрэлбаатар. Общесоциальные меры предупреждения разбойных нападений в Монголии. *Вестник Московского университета МВД России*. 2014. № 9.
8. Джекебаев У. С., Сарсембаева С. Т. Проблемы предупреждения разбоев в Республике Казахстан. *Криминологический журнал Байкальского государственного университета экономики и права*. 2013. № 3.
9. Назимко Є. С. Міжнародні та європейські стандарти застосування покарання до неповнолітніх: науковий нарис; за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова; Донецький юридичний інститут МВС України, Кримінологічна асоціація України. К.: ВД «Дакор», 2015. 76 с.
10. Сидоренко Э. Л. Зарубежные модели легализации оружия и криминологическая безопасность личности. *Общество и право*. 2011. № 1 (33).

References

1. Jianhua Xu, Jianhong Liu. Crime and Punishment in China. URL: <https://www.researchgate.net/publication/308606639>.
2. Juveniles and the Death Penalty in the Kingdom of Saudi Arabia. Submitted by Reprieve European Saudi Organization for Human Rights (ESOHR) on 1 November 2015. URL: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/sau/int_crc_ngo_sau_22412_e.pdf.
3. Maria Shaukat. Street Crime. The Nation. URL: <https://nation.com.pk/08-Dec-2019/street-crime/>.

4. Maryam Zaheri, Erfan Kameli. Problems of Street Working Children in Iran and Preventive Crime Policy // Journal of US-China Public Administration. – February 2018. – Vol. 15, No. 2.
5. Muhammad Abdullah Avais, Hamida Narijo, Aijaz Wassan. Street Crimes among University Students in Jamshoro. The Government: Research Journal of Political Science Vol. VII, 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/330324923_street_crimes_among_university_students_in_jamshoro.
6. Grigoryan, V. K. (2012). Preduprezhdenie prestupnosti v vysokorazvitykh zarubezhnykh stranah [Crime Prevention in Highly Developed Foreign Countries]. *Aktual'nye problemy rossijskogo prava*. № 4 [in Russian].
7. Damdinsurenгийн Гэрэлбаатар (2014). Obshchesocial'nye меры preduprezhdeniya razbojnykh napadenij v Mongolii [General social measures to prevent robberies in Mongolia]. *Vestnik Moskovskogo universiteta MVD Rossii*. № 9 [in Russian].
8. Dzhekebaev, U. S., Sarsembaeva, S. T. (2013). Problemy preduprezhdeniya razboev v Respublike Kazakhstan [Problems of preventing robberies in the Republic of Kazakhstan]. *Kriminologicheskij zhurnal Bajkal'skogo gosudarstvennogo universiteta ekonomiki i prava*. № 3 [in Russian].
9. Nazymko, Ye. S. (2015). Mizhnarodni ta yevropeiski standarty zastosuvannia pokarannia do nepovnolitnikh: naukovyi narys; za zah. red. d.iu.n., prof. O. M. Lytvynova [International and European standards of juvenile punishment: scientific essay; for general ed. Ph.D., prof. OM Litvinova]. Donetskyy yurydychnyy instytut MVS Ukrainy, Kryminolohichna asotsiatsiia Ukrainy. K.: VD «Dakor», 2015. 76 s. [in Ukrainian].
10. Sidorenko, E. L. (2011). Zarubezhnye modeli legalizacii oruzhiya i kriminologicheskaya bezopasnost' lichnosti [Foreign models of weapons legalization and criminological security of an individual]. *Obshchestvo i pravo*. № 1 (33) [in Russian].

Nazymko Yehor

Doctor of Law, Senior Research Fellow
(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4949-4155>

Belikov Kostiantyn

(Kryvyi Rih City Council, Kryvyi Rih)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8632-8757>

MEASURES FOR PREVENTION OF STREET CRIMES IN SOME ASIAN COUNTRIES

The authors considered all necessary elements of the national criminological and law enforcing experience of particular Asian states in preventing street crime actions Within the bounds of the given law study paper. While considering the given subject-matter aspects the authors were using scientific papers of some foreign experts in this criminological field. It has been stated that the formulation and implementation of a set of measures for the early and effective prevention of all known manifestations of street crime is an extremely relevant, important and urgent task for all the mentioned Asian states. This criminological problem is reproduced as a problem of children's, teenagers', youth's and also precisely "poor", "dysfunctional" crime is of particular importance for Asian states as developing countries. The measures taken to prevent street crime in the countries of Asia are endowed with the following characteristic signs: they come down to the complete elimination of socio-economic, cultural, political and other factors that directly contribute to the systematic permanent reproduction of street crime; have a thorough preventive-educational and explanatory-educational basis, are used along with the classic law enforcement operational-investigative actions; effective cooperation of law enforcement agencies with representatives of the public (public and religious organizations), workers of the social security system are of great importance. Along with this, the criminological policy in Saudi Arabia, which today does not correspond to humanistic, democratic anti-criminal attitudes, is separately analyzed. In the context of preventing victimization of society, particular importance is attached to the problem of the use of certain means of personal self-defense, in particular firearms. It is concluded that the key to solving the problem of street crime is the coherence of the efforts of the whole society.

Key words: street crime; types of street crimes; national experience in preventing street crime; particular Asian states.

Надійшла до редколегії 22.04.2020